

A MATE Gödöllői Botanikus Kert dendrológiai elemzése

Sára Hajnalka

Kertészmérnök alapképzési szak, Bsc, levelező tagozat

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Belső témavezető: Dr. Neményi András Béla, tudományos főmunkatárs, MATE, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Tartalmi kivonat

A MATE Gödöllői Botanikus Kert 1960-ban kezdte meg működését. A Kert elsősorban az egyetemi oktatást szolgálja, illetve kísérleti növényanyagot és teret biztosít egyetemi kutatások számára. Ezen felül célja a környezet- és természetvédelem minél szélesebb körű népszerűsítése.

Szakdolgozatomban a Botanikus Kert területén lévő fás szárú növényállomány dendrológiai elemzését végeztem el – az őshonos erdős terület kivételével.

Azért választottam ezt a témát, mert az utóbbi években jelentősebb változáson, bővítéseken ment keresztül a Gödöllői Botanikus Kert, néhány gyűjteménye megújult, illetve új gyűjtemények is kialakításra kerültek, így érdekesnek találtam bemutatni jelenlegi állapotában a kertben megtalálható fás szárú növényeket.

Vizsgálatomat az alábbi szempontok alapján végeztem:

- egyedek megoszlása a legjelentősebb nemzetségek szerint,
- egyedek megoszlása növénytörzsek alapján,
- fák és cserjék aránya,
- virággal díszítő és nem díszítő növények aránya,
- egyedek megoszlása virágszín szerint,
- terméssel díszítő és nem díszítő növények aránya,
- egyedek megoszlása termésdíszek szerint,
- egyedek megoszlása őszi lombszín szerint.

A legjelentősebb nemzetségek vizsgálata során láthatóvá vált, hogy nagyon sok nemzetség van jelen a kertben, számszerűen 107. Ebből a legjelentősebb a *Rosa* nemzetség 89 egyeddel, majd a *Phyllostachys* és a *Magnolia* 50 fölötti egyedszámmal, amit a *Syringa* és a *Hibiscus*

nemzetség követ 30 fölötti egyedszámmal. A többi nemzetség 30 alatti egyedszámmal, már kisebb képvisellettal rendelkezik a kertben.

A törzsek szerinti megoszlás vizsgálatánál szembeűnő az arányok eltérése. Míg a nyitvatermők aránya csak 6%, a zárvatermőké 94%.

A fák és cserjék aránya szintén nagy különbséget mutat. Sokkal több cserje (76%) található a kertben, mint fa (24%).

A vizsgált növények virágszín szerinti megoszlásánál láthatóvá vált, hogy 7%-a virággal nem díszít. A virággal díszítő növények aránya 93%, ezen belül pedig a rózsaszín (29%) és fehér színek (26%) jelentősen dominálnak a kertben. Ezt követi a lila (12%) és sárga (12%) virágszín, ami élénkséget visz a világos, halványabb színek közé. Erőteljesebb virágszínek, mint a piros, bordó, sötétrózsaszín, narancs, kék kisebb arányban találhatók meg a kertben.

A vizsgált növények termésdísz szerinti megoszlásánál láthatóvá vált, hogy 38%-a terméssel nem különösebben díszít. A terméssel díszítő növényeken belül pedig legnagyobb arányban a csipkebogyó (30%), tüző (18%), csonthéjas (15%) és bogyótermések (11%) találhatók meg a kertben, amelyek valódi díszítőértékkel is rendelkeznek.

Őszi lombszín tekintetében nagy változatosságot mutat a kert, amelyek azonban nagyon eltérő arányokban szerepelnek. A vizsgált 586 egyed 62%-a sárga lombszínnel díszít ősszel, 19%-a pedig örökzöld, így ősszel is zöld szín jellemzi. Tehát a sárga és a zöld őszi lombszín összesen 81%-ot képviselnek. A fennmaradó 19%-ban megtalálhatók olyan színek, mint a vörös, narancs, narancspiros, sárgásbarna, illetve még kisebb arányban bíborpiros, bordó, rozsdabarna őszi lombszínek.

Az elemzések bemutatását követően pedig javaslatot tettem olyan fás szárú növények ültetésére, melyek még több szint visznek a kertbe az év minden szakaszában.

Nyitvatermők esetében például a *Pinus wallichinana*, *Cedrus atlantica*, *Taxus baccata*. Virágszínek változatosságának növelése érdekében néhány élénkebbet vagy különlegesebbet, mint például *Wisteria sinensis*, *Aesculus × carnea* 'Briotti', *Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet', *Albizia julibrissin*. Termésdísz növelése érdekében a *Sorbus* nemzetség képviselői (*Sorbus aucuparia*, *Sorbus aria*, *Sorbus torminalis*, *Sorbus borbassii*, *Sorbus rotundifolia*), vagy a *Cotoneaster* nemzetség képviselői (*Cotoneaster multiflorus*, *Cotoneaster horizontalis*), továbbá a *Pyracantha coccinea* különböző fajtái, valamint a *Crataegus monogyna*, *Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet' szintén ajánlatos lehet. Őszi lombszín esetében pedig, hogy megtörjük a sárga szín dominanciáját, jó választás lehet a *Parrotia persica*, *Quercus rubra*,

Corylus avellana 'Fuscorubra', *Euonymus europaeus*, *Parthenocissus tricuspidata* 'Veitchii', és *Parthenocissus quinquefolia* fajok.

Összességében elmondható, hogy a MATE Gödöllői Botanikus Kert minden évszakban rendelkezik díszítőértékkel a látogatók és a tanulók számára egyaránt. Azonban néhány különleges szépségű, jelentősebb díszítőértékkel rendelkező fás szárú növény ültetésével még fokozható a kert szépsége, ezáltal a látogatások számának növelése és a jegyeladásból származó bevétel.